

ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6
Digital intelligence of court personnel under the Administration Offices of the
Court of Justice, Region 6

นรินทร์พร จำเริญ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ จำนวนบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 การกำหนดขนาดตัวอย่างจะใช้ แนวคิดของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดประชากร จำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ การแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ Independent Samples t-test สถิติ F-test (One – way ANOVA) และนำแบบสอบถามที่ได้มาทำการสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ผ่านโปรแกรม Google Form แจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่างโดยการส่งลิงค์ของแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง Line App

ผลการดำเนินการวิจัยพบว่า บุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานดิจิทัล มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างบ่อย สรุปได้ว่าบุคลากรศาลมีความฉลาดทางด้านดิจิทัลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ตามที่ตั้งสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรพบว่า เพศ และระดับการศึกษา มีผลต่อความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยเพศชายจะมีความฉลาดทางด้านดิจิทัลมากกว่าเพศหญิงและผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทก็จะมีผลต่อความฉลาดทางด้านดิจิทัลมากกว่า การศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี

คำสำคัญ ความฉลาดทางด้านดิจิทัล , บุคลากรศาล , ความฉลาด , ดิจิทัล

Abstract

The purpose of this research is to study the digital intelligence of court personnel under the Office of the Judiciary, Region 6. The sample group used in this research is Number of court personnel under the Office of the Judiciary, Region 6. The sample size was determined using the concept of Taro Yamane (1973). The sample size was 261 people. The tool used was a 5-level Statistics for analysis include: Frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, Independent Samples t-test, F-test (One - way ANOVA) statistics and create an online questionnaire through the Google Form program. Distribute the questionnaire to the sample by Send the questionnaire link to a sample group of Line App users.

The results of the research found that Court personnel under the Office of the Judiciary, Region 6, most of the respondents were female. Are between 31 - 40 years old and have a bachelor's degree in education. Work in a position related to digital use Having work experience of no more than 5 years, the mean and standard deviation of the digital intelligence of court personnel under the Office of the Court of Justice Region 6, overall, are at a relatively frequent level. It can be concluded that court personnel have digital intelligence of not less than 70 percent as hypothesized. And when comparing the variables, it was found that gender and educational level have an effect on the digital intelligence of court personnel under the Office of the Judiciary, Region 6. Males are more digitally intelligent than females and those who have completed a degree. Those who study at the master's level will be more digitally intelligent. Bachelor's degree and below bachelor's degree education.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันที่มีการขับเคลื่อนด้วยดิจิทัล ความฉลาดทางดิจิทัล DQ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในสังคมและการทำงานในยุคดิจิทัลที่เรามีอยู่ในปัจจุบัน จากความเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัลเทคโนโลยีในปัจจุบัน ที่เข้ามามีบทบาทและถือเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของชีวิต จนเรียกได้ว่าเป็น “สังคมยุคดิจิทัล” และเกี่ยวพันทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจ ภาครัฐ สถาบันการศึกษา หรือแม้แต่สถาบันครอบครัว การปรับตัวและเรียนรู้เท่าทันดิจิทัลเทคโนโลยี จึงมีความสำคัญในการเพิ่มองค์ความรู้และศักยภาพของผู้คนให้เกิดการเท่าทันดิจิทัลเทคโนโลยี และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของตนเองเพื่อให้ก้าวเข้าสู่สังคมยุคดิจิทัลตามมาตรฐานสากลโลก สมาคมเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้เท่าทัน สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ได้ประมวลข้อมูลจากเว็บบอร์ดไอโคโนมิคฟอรัมที่ระบุถึงคุณลักษณะและทักษะชีวิตในโลกยุคดิจิทัลหรือ ‘ความฉลาดทางดิจิทัล’ (Digital Intelligence: DQ) ที่จำเป็นสำหรับเด็กในศตวรรษที่ 21 โดยได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับที่ 1 การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship): ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและสื่อในโลกยุคดิจิทัลได้อย่างเกิดประโยชน์ มีความรับผิดชอบและปลอดภัย ระดับที่ 2 ความคิดสร้างสรรค์ในยุคดิจิทัล (Digital Creativity) : ความสามารถในการผนวกทักษะในการสร้างสรรค์ข้อมูลและเปลี่ยนความคิดใหม่ๆ ให้เป็นความจริงด้วยการใช้เครื่องมือดิจิทัล ระดับที่ 3 ผู้ประกอบการยุคดิจิทัล (Digital Entrepreneurship) ความสามารถในการใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อแก้ปัญหาที่ท้าทายใหม่ๆ ในโลกหรือเพื่อสร้างโอกาสใหม่ๆ ศาสดายุทธวิธีได้ให้ความสำคัญกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและนำมาใช้สนับสนุนภารกิจด้านการอำนวยความสะดวกและส่งเสริมงานด้านตุลาการนับแต่แยกโครงสร้างการบริหารจัดการออกมาจากกระทรวงยุติธรรม โดยปรากฏในแผนกลยุทธ์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2545 - พ.ศ. 2549 ได้แก่ การทบทวนแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศการพัฒนาระบบเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารพัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรและผู้พิพากษาควบคู่ไปกับระบบศาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Court) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ คู่ความ ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การส่งเสริมและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการทำงานและการให้บริการประชาชนของศาลยุติธรรมมีมาอย่างต่อเนื่องจนถึงแผนยุทธศาสตร์ศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 – 2568 (TRUST) ทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะในยุทธศาสตร์ T หรือ Tf (Transformation) สร้างเสริมนวัตกรรมด้านเทคโนโลยี ด้านระบบงาน และด้านการบริหารบุคคล รวมถึงนโยบายประธานศาลฎีกา ปี พ.ศ. 2565 – 2566 “รักศาล ร่วมใจ รับผิดชอบต่อประชาชน” ปรากฏในนโยบายข้อ 3 “รับผิดชอบต่อประชาชน” ซึ่งมุ่งเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมใหม่มาใช้

สนับสนุนการปฏิบัติงาน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการของศาลยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว ประหยัด เสมอภาค และเท่าเทียม เพื่อธำรงความเชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนต่อองค์กรศาลยุติธรรม จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาซึ่งเป็นบุคลากรภายในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ได้สังเกตเห็นและสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานให้ก้าวสู่องค์กรดิจิทัลในระยะสมบูรณ์และระยะเติบโตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6

สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 มีความฉลาดทางด้านดิจิทัลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังหัวข้อต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา เพื่อศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตัวแปรตาม คือ ความฉลาดทางด้านดิจิทัล ประกอบด้วย การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล ความปลอดภัยทางด้านดิจิทัล ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล การเรียนรู้ดิจิทัล สิทธิทางดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

ขอบเขตด้านประชากร บุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 จำนวน 971 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยการคำนวณใช้สูตรของ Taro Yamane ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % และจากการคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ได้จำนวน 318 คน

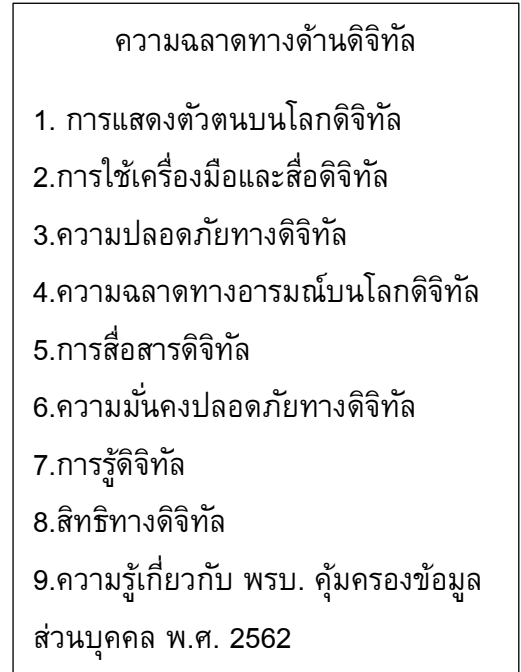
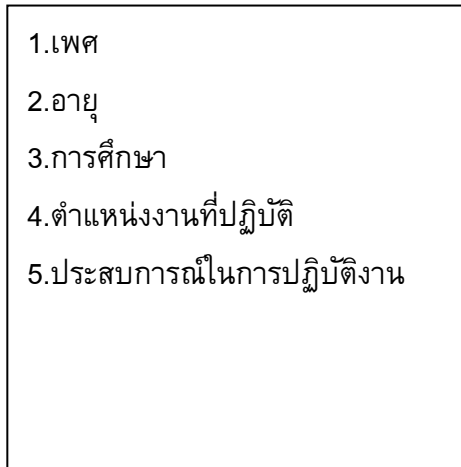
ขอบเขตระยะเวลา การวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2566

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเรื่องความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรม
ประจำภาค 6 ผู้ศึกษาได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยดังรูปภาพดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ประกอบไปด้วย การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล ความปลอดภัยทางดิจิทัล ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล ความมั่นคงปลอดภัยทางด้านดิจิทัล การเรียนรู้ดิจิทัล สิทธิทางดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

2. เพื่อนำข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านดิจิทัลมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานอย่างยั่งยืน

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient: DQ) ความฉลาดทางดิจิทัล โดย DQ Institute (2019) กล่าวว่า เป็นชุดที่ครอบคลุมของความสามารถ ทางเทคนิคความรู้ ความเข้าใจ อภิปัญญา และทาง สังคมและจิตใจ ที่มีพื้นฐานมาจากค่านิยมทางศีลธรรม สากลและที่ช่วยให้บุคคลที่จะเผชิญกับความท้าทาย และควบคุมโอกาสของชีวิตดิจิทัล Inthanon (2018) กล่าวว่า ความฉลาดทางดิจิทัล คือ กลุ่มความสามารถ ทางสังคม อารมณ์ และการรับรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียน เผชิญหน้ากับความท้าทายต่างๆ รวมถึงการปรับตัว ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในยุคดิจิทัลได้ ความฉลาดทางดิจิทัลครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และ ค่านิยมที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตบนโลกออนไลน์ Wannapiroon (2017) กล่าวว่า ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) หรือ DQ เป็นชุดของความสามารถด้านการรับรู้ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ที่จะทำ ให้คนในยุคดิจิทัล (Digital Citizens) สามารถเผชิญหน้ากับความท้าทายและปรับตัวให้เข้ากับยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม Tharahirunchot (2017) กล่าวว่า ความฉลาดทางดิจิทัล คือ กลุ่มความสามารถทางการรับรู้ อารมณ์ และสังคม ที่ช่วยให้เผชิญกับความท้าทายและปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัลได้ สรุปได้ว่าความฉลาดทางด้านดิจิทัล เป็นความฉลาดในการเรียนรู้ที่จะใช้อารมณ์ สติปัญญา และสังคมของคนในยุคดิจิทัลที่สามารถปรับตัวให้เรียนรู้ที่จะใช้ชีวิตในยุคดิจิทัลได้

Tharahirunchot (2017) กล่าวว่า DQ หรือ Digital Intelligence ความฉลาดทางดิจิทัล แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1. Digital Identity (อัตลักษณ์ทางดิจิทัล) หมายถึง การสร้างและจัดการอัตลักษณ์ ชื่อเสียงทาง ดิจิทัลของตนเองรวมถึงการจัดการบุคลิกลักษณะของตนเองบนโลกออนไลน์ 2. Digital Use (การใช้ประโยชน์จากดิจิทัล) หมายถึง การใช้สื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ รวมถึงการควบคุมเพื่อให้เกิดสมดุลระหว่างโลกออนไลน์และโลกแห่งความจริง 3. Digital Safety (ความปลอดภัยในโลกดิจิทัล) หมายถึง การจัดการความเสี่ยงบนโลกออนไลน์ เช่น การกระทำ ที่ทำร้ายผู้อื่น การปลุกกระดม การใช้ เนื้อหาที่รุนแรง ผิดศีลธรรม 4. Digital Security (ความมั่นคงทางดิจิทัล) หมายถึง การตรวจจับภัยคุกคามทางดิจิทัล เช่น การแฮคหรือการลักลอบเข้าถึงข้อมูล 5. Digital Emotional Intelligence (ความ ฉลาดทางอารมณ์ในโลกดิจิทัล) หมายถึง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นบนโลกออนไลน์ 6. Digital Communication (การสื่อสารทาง ดิจิทัล) หมายถึง การติดต่อสื่อสารและการร่วมมือกับ ผู้อื่นที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อต่างๆ 7. Digital Literacy (ความรู้เรื่องดิจิทัล) หมายถึง การหาข้อมูล การวิเคราะห์ การแบ่งปัน และสร้างเนื้อหา 8. Digital Rights (สิทธิทางดิจิทัล) หมายถึง การเข้าใจและพิทักษ์ปกป้องสิทธิส่วนบุคคล สิทธิตามกฎหมาย เสรีภาพในการพูด สรุปได้ว่า ความฉลาดทางดิจิทัล แบ่งเป็น 8 ด้าน ดังนี้ คือ 1. อัตลักษณ์ทาง ดิจิทัล 2. การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล 3. ความปลอดภัยในโลกดิจิทัล

4. ความมั่นคงทางดิจิทัล 5. สิทธิดิจิทัล 6. การรู้ดิจิทัล 7. การสื่อสารทางดิจิทัล และ 8. ความฉลาดทางอารมณ์ในโลกดิจิทัล

Yuhyun (2016) กล่าวว่า ความอัจฉริยะทางเทคโนโลยีดิจิทัลนั้น แบ่งย่อยออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1. พลเมืองดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและสื่อทางดิจิทัลได้อย่างปลอดภัย เกิดความรับผิดชอบและเกิดประสิทธิภาพ 2. สามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงสร้างสรรค์ได้ คือ ระดับนี้เป็นความสามารถในการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจดิจิทัลโดยการใช้เครื่องมือดิจิทัลเปลี่ยนไอเดียให้กลายเป็นสินค้าหรือบริการที่ใช้งานได้จริง 3. ผู้ประกอบการดิจิทัลเป็นระดับที่สามารถใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาแก้ปัญหาในระดับโลกหรือสร้างโอกาสใหม่ๆ การพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีเพื่อให้เด็กสามารถเข้าเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตของเด็กๆ ความอัจฉริยะทางเทคโนโลยีดิจิทัลสามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1. Digital Citizen Identity การเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีตัวตนบนโลกดิจิทัล และสามารถบริหารจัดการตัวตนทั้งโลกแห่งความจริงและโลกแห่งความจริงเสมือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. Screen Time Management ความสามารถในการควบคุมตัวเอง และแบ่งเวลาในการใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. Cyberbullying Management ความสามารถในการรับมือกับปัญหา การกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์ได้อย่างชาญฉลาด 4. Cybersecurity Management รู้ เข้าใจ และสามารถดูแลด้านความปลอดภัยของข้อมูลบนโลกออนไลน์ได้ 5. Privacy Management เข้าใจถึงความเป็นส่วนตัว (Privacy) ทั้งของตนเองและของผู้อื่นรวมถึงการจัดการข้อมูลส่วนตัว 6. Critical Thinking สามารถฝึกให้ผู้เรียน คิด เป็น วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลบนโลกดิจิทัล 7. Digital Footprints สามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจในสิ่งที่ตนเองทิ้งร่องรอยไว้บนโลกดิจิทัลซึ่งอาจถูกสะกดรอยตามจากบุคคลอื่น จนอาจส่งผลกระทบต่อโลกแห่งความเป็นจริงได้ 8. Digital Empathy การแสดงออกด้วยมิตรไมตรีที่ดีบนโลกออนไลน์ได้อย่างเหมาะสม

Wannapiroon (2017) กล่าวว่า ความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence) แบ่งออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1. Digital Identity (การแสดงตัวตนบนโลก ดิจิทัล) 2. Digital Use (การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล) 3. Digital Safety (ความปลอดภัยทางดิจิทัล) 4. Digital security (ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล) 5. Digital Emotional Intelligence (ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล) 6. Digital Communication (การสื่อสารดิจิทัล) 7. Digital Literacy (การรู้ดิจิทัล) 8. Digital Rights (สิทธิทางดิจิทัล)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) จากข้อมูลที่ได้รับรวบรวมจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทั้งสิ้น จำนวน 318 ฉบับ โดยมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 จำนวน 971 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ การกำหนดขนาดตัวอย่างจะใช้แนวคิดของ Taro Yamane (1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 318 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบทดสอบซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาจากธีรวัฒน์ รูปเหลี่ยม (2560) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เรื่อง ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ผู้วิจัยจึงได้แบ่งแบบสอบถามออกเป็นสองส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามแบบ Checklist โดยมีระดับการวัดข้อมูลดังนี้

1. เพศ : ระดับของมาตรวัดตัวแปรแบบ Nominal Scale (มาตรวัดนามบัญญัติ)
2. อายุ : ระดับของมาตรวัดตัวแปรแบบ Ordinal Scale (มาตรวัดอันดับ)
3. ระดับการศึกษา : ระดับของมาตรวัดตัวแปรแบบ Ordinal Scale (มาตรวัดอันดับ)
4. ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ : ระดับมาตรวัดตัวแปรแบบ Ordinal Scale (มาตรวัดอันดับ)
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน : ระดับมาตรวัดตัวแปรแบบ Ordinal Scale (มาตรวัดอันดับ)

ส่วนที่ 2 ความฉลาดทางด้านดิจิทัล ทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ การแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล การใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล ความปลอดภัยทางด้านดิจิทัล ความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล การสื่อสารดิจิทัล ความมั่นคงปลอดภัยทางดิจิทัล การเรียนรู้ดิจิทัล สิทธิทางดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามแบบวัดมาตรฐานประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อแบ่งระดับความเป็นจริงของกลุ่มตัวอย่างเป็นการวัดข้อมูลแบบอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มี เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง ไม่เคยเลย
- คะแนน 2 หมายถึง 1 – 2 ครั้ง
- คะแนน 3 หมายถึง เป็นบางครั้ง
- คะแนน 4 หมายถึง ค่อนข้างบ่อย
- คะแนน 5 หมายถึง เป็นประจำ

แปลความหมายของค่าคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง	ความหมาย
1.00 - 1.80	ไม่เคยเลย
1.81 - 2.60	1 – 2 ครั้ง
2.61 - 3.40	เป็นบางครั้ง
3.41 - 4.20	ค่อนข้างบ่อย
4.21 - 5.00	เป็นประจำ

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ลักษณะแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการสร้างเป็นแบบสอบถามออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Google Form แจกแบบสอบถามไปยังตัวอย่าง 971 คน โดยการส่งลิงค์ของแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง Line App

4. ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลวันที่ 1 – 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2566

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บแบบสอบถามครบถ้วนแล้วผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทาง Google Form ผ่านทาง Line App ด้วยตนเอง ทั้งหมด 318 คน หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการ ดังต่อไปนี้

5.1 ตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และได้คัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์แยกออกมา

5.2 การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้ว มาลงรหัสตามที่กำหนดไว้และจัดหมวดหมู่ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.3 บันทึกข้อมูลทั้งหมดลงในคอมพิวเตอร์

5.4 การประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.6 วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติที่บรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ด้านปัจจัยประชากรศาสตร์ ความฉลาดทางด้านดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ดังนี้

5.6.1 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีตัวแปร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติทดสอบ (Independent Sample t-test)

5.6.2 วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้สถิติทดสอบ (One – way ANOVA) หรือค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 318 คน สามารถสรุปได้ ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานดิจิทัล มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6

ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยภาพรวม อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย สรุปได้ว่าบุคลากรศาลมีความฉลาดทางด้านดิจิทัลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ตามที่ตั้งสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนที่ 3 ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

การวิเคราะห์ความแปรปรวนของความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 ประกอบด้วย ด้านการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล ด้านการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล ด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล ด้านความมั่นคงทางดิจิทัล ด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล ด้านการสื่อสารดิจิทัล ด้านการรู้ดิจิทัล ด้านสิทธิทางดิจิทัล และด้านความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง โดยผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยรวม จำแนกตามเพศ พบว่า บุคลากรศาลเพศชายมีความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 มากกว่าเพศหญิง

2. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยรวม จำแนกตามอายุ พบว่า บุคลากรศาลที่มีช่วงอายุต่างกันไม่มีผลต่อ ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

3. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า บุคลากรศาลที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีผลต่อความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

4. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยรวม จำแนกตามตำแหน่งงานที่ปฏิบัติ พบว่า บุคลากรศาลที่มีตำแหน่งงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลมาก และ บุคลากรศาลที่มีตำแหน่งงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลน้อย ไม่มีผลต่อ ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

5. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยรวม จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่า บุคลากรศาลที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันไม่ส่งผลต่อความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมประจำภาค 6

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 จากผลการวิจัยพบว่า บุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 มีความฉลาดทางด้านดิจิทัลไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัสนันท์ สุวรรณวงศ์ และปณิตา วรณพิรุณ (2563) การจัดการเรียนรู้เป็นฐานเป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอน โดยให้ผู้สอนนำความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ผู้สอนต้องมีการศึกษาเกี่ยวกับเทคโนโลยีและก้าวทันเทคโนโลยีเพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอน โดยได้นำความฉลาดทางดิจิทัล (Digital Intelligence Quotient: DQ) 8 ด้าน ได้แก่ 1. Digital Identity (อัตลักษณ์ทางดิจิทัล) 2. Digital Use (การใช้เครื่องมือ และสื่อดิจิทัล) 3. Digital Safety (ความปลอดภัยในโลกดิจิทัล) 4. Digital Security (ความมั่นคงทางดิจิทัล) 5. Digital Rights (สิทธิดิจิทัล) 6. Digital Literacy (การรู้ดิจิทัล) 7. Digital Communication (การสื่อสารทางดิจิทัล) และ 8. Digital Emotional Intelligence (ความฉลาดทางอารมณ์ในโลกดิจิทัล) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการ เรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1. โซเชียลมีเดีย 2. แอปพลิเคชัน มือถือ 3. คลาวด์เทคโนโลยี และ 4. เว็บไซต์และสังเคราะห์เป็นรูปแบบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการศึกษาได้ 4 ด้าน ได้แก่ 1. Social Media to Support DQ 2. Mobile App to Support DQ 3. Cloud Technology to Support DQ และ 4. Web Service to Support DQ ทั้งนี้ได้สังเคราะห์เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล (TEL) ประกอบด้วย 7 เทคโนโลยี คือ 1. Immersive Technologies 2. AI-Driven Development 3. Empowered Edge 4. Autonomous things 5. Augmented Analytics 6. Blockchain และ 7. Mobile Technology and IoT เมื่อนำเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ร่วมกับความฉลาดทางดิจิทัลและสังเคราะห์เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ผู้สอนสามารถนำรูปแบบที่สังเคราะห์ขึ้นมาไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในยุคดิจิทัลได้ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความฉลาดทางดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2561 - 2580 สามารถสร้างโอกาสทางการเรียนรู้การใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลาย การคิดวิเคราะห์ การแยกแยะสื่อต่างๆ และการใช้ เทคโนโลยีอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ความแปรปรวนความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6

จากผลการวิจัยพบว่า เพศ และระดับการศึกษามีผลต่อความฉลาดทางด้านทางด้านดิจิทัลของบุคลากรศาลในสังกัดสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 6 โดยเพศชายจะมีความฉลาดทางด้าน

ดิจิทัลมากกว่าเพชฌัญญ์และผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทก็จะมีผลผลิตทางทางด้านดิจิทัลมากกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับ ดุสิตา ยอดเรือน, พิเศษ ชัยดิเรก (2564) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 7 ผลการศึกษาพบว่า บุคลากร สำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 7 มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความรวดเร็วและทันเวลา ด้านความพึงพอใจ ด้านคุณภาพของงาน และด้านปริมาณงาน ตามลำดับ และด้านความถูกต้องแม่นยำ อยู่ในระดับมาก ลักษณะส่วนบุคคลโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในทุกด้าน ปัจจัยการใช้เทคโนโลยีในด้านทัศนคติของบุคลากรนวัตกรรม ทักษะการปฏิบัติงาน ระบบฐานข้อมูลและเครือข่าย คุณภาพของเครื่องมือ และอุปกรณ์ และความรู้ความสามารถของบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยการใช้เทคโนโลยีในด้านทัศนคติของบุคลากร และด้านความรู้ความสามารถของบุคลากรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ด้านระบบฐานข้อมูลและเครือข่าย และด้านคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

ในการเก็บข้อมูล งานวิจัยฉบับนี้เก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการส่งแบบสอบถามทาง Internet ผ่าน google form ทำให้การคัดกรองกลุ่มตัวอย่างเป็นไปได้ยาก เนื่องจากไม่อาจทราบได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวอย่างที่ดีหรือไม่ รวมถึงการตอบแบบสอบถาม อาจจะมีการส่งผลซ้ำหรือมีการตอบมากกว่าหนึ่งครั้ง ซึ่งทำให้ผลที่ได้รับอาจมีความคลาดเคลื่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

- 1) องค์กรควรส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด และจัดสรรเครื่องมือทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อสนับสนุนผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงอย่างเหมาะสม
- 2) องค์กรควรส่งเสริมทักษะความฉลาดในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมให้กับบุคลากรในหน่วยงานมากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่หน่วยงานให้ก้าวสู่องค์กรดิจิทัลในระยะสมบูรณ์และระยะเติบโตอย่างยั่งยืน

3) องค์กรควรให้การสนับสนุนผู้ที่มีความสนใจด้านเทคโนโลยีและผู้ที่สนใจเปิดรับที่จะพัฒนาตนเองในระบบการทำงานที่ต้องอาศัยเครื่องมือด้านดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการปริมาณงานที่รับผิดชอบอยู่อย่างเหมาะสมและปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาทักษะด้านดิจิทัลระดับองค์กร เพื่อนำมาปรับปรุงประสิทธิภาพการเป็นองค์กรดิจิทัลอย่างยั่งยืน

2) ควรศึกษาการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การอบรม การสอนงาน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การศึกษาดูงาน เป็นต้น ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร

3) ควรศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรในสำนักงานศาลยุติธรรมทั่วประเทศ

4) ควรศึกษาความฉลาดทางด้านดิจิทัลของบุคลากรในหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมและเครือข่ายกระบวนการยุติธรรม

บรรณานุกรม

- ดุสิตา ยอดเรือน และพิเศษ ชัยดิเรก. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักศาลยุติธรรมประจำภาค 7. วารสารลวงศรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 5(1), 27–41. ค้นเมื่อ 24 ตุลาคม 2566 สืบค้นจาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/lawasrijo/issue/view/17025>
- นภัสนันท์ สุวรรณวงศ์ และปณิตา วรรณพิรุณ. (2563) การจัดการเรียนรู้โดยดิจิทัลเป็นฐานเพื่อสร้างความฉลาดทางด้านดิจิทัล สืบค้นจาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/pimjournal/article/view/239180>
- พิชญาวพร ประครองใจ และ เอกรงค์ บัณฑิตพงษ์. (2562). รู้เท่าทันสื่อดิจิทัลกับบทบาทผู้บริโภค. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2566 สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/masscomm/article/view/182245>
- สรลชนา ไพสารี. (2564). การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อบริการประชาชน : กรณีศึกษา ฝ่ายจัดเก็บค่าผ่านทาง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/606>
- สำนักงานศาลยุติธรรม. (2562). แนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการศาลยุติธรรม พนักงานราชการศาลยุติธรรม และลูกจ้าง. สืบค้นเมื่อ 27 ตุลาคม 2566, จาก <https://ojoc.coj.go.th/th/content/page/index/id/133128>.
- (2565). แผนพัฒนาดิจิทัลศาลยุติธรรม พ.ศ. 2565 –2568. สืบค้น 28 ตุลาคม 2566, จาก <https://techno.coj.go.th/th/content/category/detail/id/10/cid/21/iid/296275>.
- อาคม วรรณจร. (2562). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของบุคลากรสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคณะกรรมการ 2 สำนักงานอัยการสูงสุด. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/275>
- เอมิกา นัตกระโทก. (2562). การพัฒนาทักษะดิจิทัลของบุคลากรในการปฏิบัติงานเพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงสู่องค์กรดิจิทัลของสำนักงานอัยการภาค 3. โครงการรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก <http://www3.ru.ac.th/mpa-abstract/index.php/abstractData/viewIndex/524>
- Digital Playhouse. (2018). DQ Digital Quotient. Retrieved September 8, 2019, from <https://digital-playhouse.com/th/digital-learning/what-is-dq-digital-quotient-th/>.

- DQ Institute. (2019). Digital Intelligence. Retrieved September 8, 2019, from <https://www.dqinstitute.org/wpcontent/uploads/2019/10/DQGlobalStandardsReport2019.pdf>.
- Tharahirunchot, W. (2017). Digital Skills. Retrieved August 26, 2019, from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642553>.
- Wannapiroon, P. (2017). Digital Intelligence. Retrieved August 26, 2019, from https://www.researchgate.net/publication/321854471_khwamc.
- Yuhyun, P. Y. (2016). 8 Digital Life Skills All Children Need. Retrieved September 8, 2019, from <https://www.weforum.org/agenda/2016/09/8-digital-life-skills-all-children-need-and-a-plan-for-teaching-th>